

Gfv. IX. 30. 326/2011/5. szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Horváth Károly által képviselt **felperesnek** a dr. Purás Rita ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **2,992.800 Ft megfizetése** iránt a Nagykanizsai Városi Bíróságnál 9.Gp.20.992/2009. szám alatt indult és a Zala Megyei Bíróság 3.Gf.40.072/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Zala Megyei Bíróság 3.Gf.40.072/2011/3. számú ítéletét a Nagykanizsai Városi Bíróság 9.Gpk.20.992/2009/23. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezi.

Megállapítja, hogy a felperes a perbeli szállítási szerződésből eredően a 10., 11. szállítmányt szerződésszerűen teljesítette, ezért igényt tarthat e két szállítmány ellenértékének az alperes által történő kiegyenlítésére.

Megállapítja továbbá, hogy a 8. és 9. szállítmány több okból is minőségi hibás volt és mert utóbb e hibák nem voltak korrigálhatók, az alperes alapos okkal állt el a szerződéstől. E két szállítmány tekintetében a felperes kizárólag a szállítmányok utólagos értékesítése során befolyt vételár kiadására tarthat igényt.

Az összegszerűség tekintetében a Kúria az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Az elbírált részt tekintetében megállapítja, hogy a felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeket maguk viselik.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében az alperes felülvizsgálati perköltségét 60.200 (Hatvanezer-kettőszáz) Ft-ban, a felperes felülvizsgálati perköltségét 174.100 (Egyszázhetvennégyezer-egyszáz) Ft-ban állapítja meg.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felek között 2008. augusztus 25-én szóbeli szállítási szerződés jött létre, amelyben a felperes a kadarkúti erdőből származó „A” és „B” minőségű (I. és II. osztályú) égerfa rönkök az alperes részére történő értékesítését az alperes pedig a vételár megfizetését vállalta. Az első osztályú farönk vételárát 21.500 Ft/m³-ben, a másodosztályúét 15.000 Ft/m³-ben határozták meg egy számlában foglaltak figyelembe vétele esetén. A kivágott rönkök alpereshez történő szállítása a felperes feladatát képezte. A megállapodást követően a felperes a szállítást megkezdte, az 1.-7. szállítmány ellenértékét az alperes a megállapodásnak megfelelően megfizette. A 2008. szeptember 11-én, 19-én, 22-én és 23-án leszállított összesen 116 m³ farönk vételárát azonban nem egyenlítette ki arra hivatkozással, hogy az utolsó négy szállítmányban leszállított faáru rosszabb minőségű a korábbiaknál, nem éri el a szerződésben kikötött 24 cm átmérő nagyságot, továbbá a jobb minőségű faanyagot a felperes kiválogatta és más vevő részére értékesítette. E vonatkozásban a szerződéstől elállt és felszólította a felperest az utolsó négy szállítmány visszaszállítására, amelynek a felperes nem tett eleget.

A fizetési meghagyással indult, majd az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes 2,992.800 Ft vételár, ennek késedelmi kamata, valamint a perköltségek fizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes követelése idő előtti, másrészt, hogy a vitatott négy szállítmány minősége nem felelt meg a szerződésben megállapított minőségű faanyagnak. Kijelentette, hogy erre tekintettel a szerződéstől elállt és felhívta a felperest az utolsó négy szállítmány visszaszállítására. A felperes a keresetét elsősorban a szállítási szerződésre, másodsorban kártérítésre alapította.

Az első fokon eljáró Nagykanizsai Városi Bíróság a 9.Gp.20.992/2009/23. számú ítéletében az alperest 2,992.800 Ft tőke, ennek 2008. november 1-től járó késedelmi kamata, valamint 495.386 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

A Zala Megyei Bíróság az alperes fellebbezése folytán hozott 3.Gf.40.072/2011/3. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 1,094.906 Ft-ra és annak az elsőfokú bíróság ítéletében írt mértékű késedelmi kamatára leszállította.

A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a kikötött minőség tekintetében nem megfelelően állapította meg, e vonatkozásban az elsőfokú bíróság ítélete

iratellenes volt. A tényállást annyiban módosította, hogy a peres felek a szóbeli megállapodásukban a magyar szabványtól eltérő, annál magasabb minőségű követelményeket támasztottak a felperes által szállított faanyag tekintetében; hogy a szóbeli szerződés megkötésekor az alperes ügyvezetője által a felperesi ügyvezetőnek bemutatott, de a felek által alá nem írt „Megállapodás” elnevezésű iratban meghatározott feltételeket a felperes ügyvezetője magára nézve elfogadta.

Kiegészítette továbbá a tényállást azzal, hogy az alperes 2011. áprilisában egy perben nem álló harmadik személy részére a 116 m³ perbeli faanyagot 1,094.906 Ft-ért értékesítette és a vevő birtokába adta.

Az így módosított és kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a peres felek között 2008. augusztus 25. napján kötött szerződés az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő feltételek mellett jött létre annyiban, hogy a felperes a Magyar Szabványt meghaladó minőségű faanyag szállítását vállalta. A felperes teljesítése a fenti minőségi előírásoknak az utolsó négy szállítmány vonatkozásában már nem felelt meg. Az átvett 7 szállítmányból ugyanis 3 esetben a 24 cm feletti rönkvastagság a szállítmányok 100 %-át érte el, egy esetben az arány 90 %-os, két esetben 81-81 %-os, egy esetben pedig 71 %-os volt. Ehhez képest a per tárgyát képező négy szállítmányban a 24 cm alatti rönkök aránya 39, 52, 29 és 26 % volt. Ilyen arány mellett a leszállított fa arra a célra, amire az alperes azt fel kívánta dolgozni, gyakorlatilag nem volt alkalmas.

A másodfokú bíróság megítélése szerint tehát a felperes a 116 m³ vitatott faanyag vonatkozásában hibásan teljesített, ez alapján az alperes alappal tagadta meg a szállítmányok átvételét és a vételár kifizetését, továbbá indokoltan hívta fel a felperest a faanyag elszállítására a Ptk. 306. §-ának /3/ bekezdésére figyelemmel. Amennyiben a perbe hozott faanyag az ítélethozatal időpontjában is az alperes telephelyén lenne megtalálható, a kereset elutasításának lenne helye. Az alperes a faanyagon tulajdonjogot nem szerzett ennek ellenére önhatalmúlag értékesítette, ezért a fa vételárával jogalap nélkül gazdagodott, amelyet köteles a felperes részére kiadni.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 205. §-ának /2/ bekezdésében, a 207. §-ának /1/ bekezdésében, a 379. §-ának /1/ bekezdésében, a 306. §-ának /3/ bekezdésében, valamint a Pp. 206. §-ának /1/ bekezdésében foglaltak megsértésében jelölte meg.

Előadta, hogy a másodfokú bíróság a szállított termék minőségi kikötései tekintetében a tényállást tévesen állapította meg,

illetőleg egészítette ki. Vitatta, hogy a szerződésben a Magyar Szabványtól eltérően, attól magasabb minőségi követelményekben állapodtak meg.

Jogszabályt sértett a másodfokú bíróság, amikor az alperes által az iratokhoz csatolt aláíratlan megállapodás-tervezetet a felek között szóban létrejött szállítási szerződés minőségi kikötéseit meghatározó részeként értékelte és azt perdöntő bizonyítékként elfogadta, holott azt egyik fél sem írta alá, így ez alapján lényeges szerződési feltételt megítélni és elbírálni nem lehet.

Azt a körülményt, hogy a termék minőségét a Magyar Szabványra utalással határozták meg, az alperes képviselője személyes meghallgatásakor maga is elismerte, ugyanakkor azt az alá nem írt szerződéstervezet is tartalmazta. Nem tartalmazott viszont kikötést arra nézve, hogy az alperes a 24 cm átmérő alatti rönköket nem veszi át, azokat korábban ténylegesen át is vette, így ráutaló magatartással elismerte, hogy a Magyar Szabványt tekinti maga is irányadónak.

Megítélése szerint jogsértéssel állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes a szerződést a 116 m³ faanyag tekintetében hibásan teljesítette. Ugyancsak jogsértéssel marasztalta az alperest a Ptk. 361. §-ában írt a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján. Az alperes a szállítmány átvételével ugyanis a faanyag tulajdonjogát megszerezte, így vételár címén köteles annak az ellenértékét megfizetni.

Álláspontja szerint az ítélet iratellenes megállapításokat tartalmaz. Iratellenes, hogy a „Megállapodás” című iratban írt feltételeket a felperes ügyvezetője elfogadta. Erre irányuló nyilatkozatot a felperes a perben nem tett és azt más bizonyítékok sem támasztották alá. Egyébként a hivatkozott megállapodás szövege sem rögzítette, hogy a 24 cm alatti átmérőjű rönköket az alperes nem veszi át. A másodfokú bíróság által módosított és kiegészített tényállás tehát iratellenes és okszerűtlen is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

..-.-.-.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felhozott okokból a következők szerint részben jogszabálysértőnek találta.

A Kúria a másodfokú bíróság megállapításaival, miszerint a felek a szabványtól eltérő 24 cm átmérőjű égerfa rönkök szállításában állapodtak meg, csak részben értett egyet. A szállítás tárgyát képező égerfa rönkök tekintetében vitás volt a felek között szóban létrejött szerződés tartalma, nevezetesen, hogy milyen átmérőjű

rönkök szállításában állapodtak meg.

A Ptk. 207. §-ának /1/ bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatokat vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A felperes állította, hogy a szóbeli megállapodásban minimum 24 cm átmérőjű rönkök szállításában állapodtak meg, ezzel szemben az alperes azt adta elő, hogy a rönkök minőségét az MSz 45-1989 számú szabványra utalással határozták meg. A felperes ügyvezetője elismerte, hogy az alperes elé tárta a „Megállapodás” elnevezésű blankettát, amelyben a minőségi előírások szerepeltek, és amelyben a minőséget illetően utalás történt az MSz 45-1989 számú szabvány minőségi előírásaira. A felperes ügyvezetője a 2009. május 18-án tartott tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy az ún. „Megállapodás”-ban szereplő minőségi előírásokat az alperesi ügyvezető közölte vele és ebben valóban utalás történt a fenti szabvány előírásaira. A felperes állította, hogy az ügyvezetője nem fogadta el a „Megállapodás” elnevezésű okiratban foglaltakat, ugyanakkor a szavatossági jogok érvényesítésének határideje, valamint a minőség tekintetében az MSz szabványra való utalás vonatkozásában maga is hivatkozott a megállapodás tartalmára. Helyesen foglalt tehát a másodfokú bíróság állást a vonatkozásban, hogy a szóban kötött szállítási szerződés tartalmát ezen okiratban foglaltaknak megfelelően határozták meg. A szabványra utalás azonban nem jelentette egyúttal azt, hogy a rönkök mérete tekintetében az alperes elfogadta a 18 cm átmérőjű rönköket teljesítés gyanánt, amit egyébként a szabvány minimális vastagságként rögzít. A szabványban egyéb minőségi követelmények is vannak, így a göcsösség mértéke, a kéregbenövés mértéke, valamint az álgesztesség (rendellenes elszíneződés) tekintetében, amelyeket a felek az álgesztesség kivételével a csatolt alá nem írt „Megállapodás” elnevezésű okiratban nem egyediesítettek, hanem a szabványra utalással kötöttek ki.

Az ügy körülményei is arra utaltak, hogy a felek a szabványban írt minimális méretű rönköktől jobb minőségű, nagyobb átmérőjű termék szállításában állapodtak meg. Az is megállapítható, hogy a felperes kétfajta minőségű - első- és másodosztályú - avagy „A”, illetőleg „B” minőségű termék szállítását vállalta. A meghallgatásuk során sem a felperes, sem az alperes ügyvezetője nem tudta konkrétan meghatározni, hogy mit értettek első- és másodosztályú, illetőleg „A”, avagy „B” minőségű rönkökön, holott a szóbeli szerződés szerint a felperes mindkét minőségű áruval jogosult volt teljesíteni. Konkrétan azt sem határozták meg, hogy milyen arányban kell szolgáltatni szerződésszerűen az első-, illetőleg másodosztályú terméket. A szállítójegyekből, a 12/T/1. sorszám alatt csatolt számlából, az alperes 17. sorszámú 2010. június 4-én kelt előkészítő iratának harmadik bekezdéséből,

valamint az alperes rönkválogató foglalkozású dolgozója H Cs 12. sorszámu jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomásából az állapítható meg, hogy a felek az első osztályú termékként a 24 cm, vagy nagyobb átmérőjű, másodosztályú termékként a 24 cm-t el nem érő - de nyilvánvalóan a szabványméretet meghaladó - rönköt fogadták el, ez utóbbiak a tanú vallomása szerint 22-23 cm átmérőjű rönkök voltak. A fenti tanúvallomásból, valamint az alperes 17. sorszámu észrevételéből az a következtetés vonható le, hogy a szállítmány nagyobb részének első osztályúnak kellett lennie, kisebb részében a felperes másodosztályú termékkel is teljesíthetett. Az alperes a 17. sorszámu előkészítő iratában úgy nyilatkozott, hogy az 1.-7. szállítmány teljesítése szerződésszerű volt, mert az első-, másodosztályú termék „megoszlási aránya” megfelelt a felek által meghatározott minőségi követelményeknek. A szakértői véleményben fellelhető táblázat szerint az elfogadottak közül az első szállítmányban a 24 cm alatti rönkök aránya 19 %, a második szállítmányban 29 % volt, ezeket a szállítmányokat az alperes átvette és kiegyenlítette, tehát 29 % erejéig maga is megfelelőnek tartotta a szállított termékben a 24 cm átmérőt el nem érő rönkök arányát. A ki nem fizetett 8., 9., 10. és 11. szállítmány tekintetében ezért az alperes nem hivatkozhat hibás teljesítésre azoknál a szállítmányoknál, amelyekben a 24 cm-t el nem érő, de az MSz szabvány értéket meghaladó rönkök aránya nem haladta meg a 29 %-ot. Ehhez képest a 10. és 11. szállítmányokat szerződésszerűen felajánlott teljesítésnek kell tekinteni, ugyanis a 10. szállítmányban 29 % a 11. szállítmányban pedig 26 % volt a 24 cm-t el nem érő rönkök aránya. A 10. és 11. szállítmány vételárát ezért a Ptk. 379. §-ának /1/ bekezdése értelmében az alperesnek utólag meg kell fizetnie.

A Kúria megítélése szerint nem volt viszont szerződésszerűen felajánlott teljesítés a 8. és 9. szállítmány az SA. 176790 és 176795 számú szállítólevélen átvett rönk 38 %-a, illetőleg 52 %-a volt 24 cm-t el nem érő átmérőjű, ami lényegesen meghaladta az alperes által még elfogadhatónak tartott mértéket. E szállítmányoknak további hibái is voltak S L L fakereskedő érdektelen tanú a 12. sorszámu jegyzőkönyvbe foglalt meg nem cáfolt tanúvallomása szerint a jó minőségű fát a felperes kiválogatta és más vevőnek adta el, az alperesnek a gyengébb minőségű maradt. A tanú vallomása szerint a legjobb minőségű ún. tődarabnak - minden második, harmadik darabként - benne kell lennie a depóban, azokat a szakmai szokások szerint nem szabad kiválogatni. Ez a perbeli faanyagból hiányzott. A két szállítmányt tekintetében tehát többféle minőségi hiba megállapítható volt, és az a tődarabok más részére történő értékesítése miatt utóbb nem is volt orvosolható, ezért az alperes jogos okkal tagadta meg a szerződés teljesítését és a Ptk. 306. §-a /1/ bekezdésének b) pontja alapján jogosult volt a szerződéstől elállni. E két utóbbi szállítmány ellenértékének megtérítését a felperes alappal nem igényelheti. Az át nem vett

szállítmány a felperesnek kellett volna az alperes telephelyéről elfuvarozni. Az alperes a kármentés érdekében a rönköket időközben értékesítette, emiatt már a felperesnek visszaszolgáltatni nem tudja, köteles ezért kiadni azt a vételárat, amelyhez az értékesítés során hozzájutott.

A felperes azonban a keresetét a négy szállítmányra vonatkozóan egyösszegben terjesztette elő, nem részletezte, hogy egy-egy szállítmányban milyen értékű termék volt található, az egyes szállítmányok értékét a szakértő sem dolgozta ki, a szállítólevelek olvashatatlanok voltak, tartalmukat pedig a szakértő csak a rönkök mérete tekintetében tárta fel. Az sem állapítható meg, hogy az 1,094.096 Ft eladási ár miként osztható fel az egyes szállítmányok között. Adatok hiányában a Kúria az összepszerűség tekintetében döntést nem hozhatott, ezért a Pp. 213. §-ának /3/ bekezdése alapján hozott közbenső ítéletben megállapította, hogy a 10. és 11. rönkszállítmány tekintetében alaptalanul hivatkozott az alperes annak minőségi hibájára, így annak vételárát a Ptk. 379. §-ának /1/ bekezdése szerint köteles megfizetni késedelmi kamataival együtt. A 8. és 9. szállítmány vonatkozásában megállapította, hogy a két szállítmány minőségi hibái miatt az alperes a szavatossági jogait gyakorolhatta, a Pp. 306. §-a /1/ bekezdésének b) pontja alapján jogosult volt a szerződéstől elállni. Ez utóbbi két szállítmány ellenértékének kiegyenlítését a felperes nem igényelheti, igényt tarthat azonban az időközben értékesített faanyag vételárának kiadása iránt.

A felperest megillető követelés összepszerűségét azonban adatok hiányában megállapítani nem lehetett, ezért a Kúria a Pp. 213. §-ának /3/ bekezdése szerint a követelés jogalapja tekintetében közbenső ítéletet hozott, míg az összepszerűség vonatkozásában a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett az összepszerűség tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Kúria a rendelkező rész szerinti döntését a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hozta meg.

A közbenső ítéletre tekintettel az elbírált rész vonatkozásában a Kúria akként rendelkezett, hogy a Pp. 81. §-ának /1/ bekezdése szerint mindkét fél maga viseli a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét.

Az el nem bírált rész tekintetében a feleknek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét a Pp. 275. §-ának /5/ bekezdése szerint csupán megállapította, annak viseléséről az eljárást befejező határozatában az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie.

A felek felülvizsgálati perköltsége a 32/2003. (VIII.22.) IM

rendelet 3.§-a /2/ bekezdésének a) pontja, valamint /5/ bekezdése alapján felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat a felperes felülvizsgálati perköltsége ezen túl az általa lerótt 113.900 Ft felülvizsgálati eljárási illeték költséget foglalja magában.

Budapest, 2012. március 6.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk. bíró